Suspinul lăuntric al unui duhovnic

Iubiți credincioși, vă cer iertare tuturor că astăzi trebuie să vorbesc și să mustru, cu dragoste și durere, ca să puteți prin îndelungă-sfătuire să călătoriți pe calea mântuirii, neîmpiedicați de cursele și ispitele diavolești. Dintr-o durere lăuntrică vă voi spune următoarele, pe care mi-aș dori să le judecați mai înainte cu inima.

Dintotdeauna diavolul, vrăjmașul neamului omenesc se sârguiește să surpe pe om, ca cel care atât a fost iubit de Dumnezeu încât pe Fiul Său, Cel Unul Născut, L-a dat pentru răscumpărarea lui. Dintotdeauna potrivnicul se sârguiește să însămânțeze neîncrederea și dezbinarea între oameni. Astfel, în mănăstiri pune neîncredere între episcop și stareț, între stareț și econom, între stareț și viețuitori, între econom și frații din mănăstiri. Peste toate acestea cea mai mare luptă o dă între duhovnic și fiii duhovnicești. Dacă reușește aici, dacă fiul duhovnicesc primește gândurile viclene, a făcut totul, l-a rupt pe om de duhovnicul său și implicit de Mântuitorul Iisus Hristos care l-a investit pe preot ca iconom al Harului lui Dumnezeu.

Dumnezeu lucrează în viața fiecăruia prin aproapele, dar cel mai mult prin duhovnic, deoarece acesta este administratorul Tainelor Bisericii (Botez, Mirungere, Spovedanie, Împărtășanie, Maslu, Cununie) indispensabile, absolut necesare, pentru mântuirea fiecăruia dintre noi.

Nu există lucru mai mare și mai înfricoșător ca a fi duhovnic. Dacă un doctor are o mare răspundere față de trupul omului pe care trebuie să îl vindece, cu atât mai mult preotul care este doctorul sufletului, pentru că sufletul este cu mult mai mare decât trupul, deoarece a fost răscumpărat prin Sângele Domnului nostru Iisus Hristos.

Capcana pe care ne-o întinde diavolul este să cercetăm noi viața și activitatea duhovnicului și să comparăm relația noastră personală cu duhovnicul, cu relația dintre acesta și frații și surorile noastre duhovnicești. Astfel, pășim pe un drum alunecos și mărăcinos în care urmărim, judecăm, clevetim ceea ce ochii și urechile noastre lipsite de smerenie si dragoste văd și aud, din perspectiva unei rațiuni căzute, a unei gândiri lumești, afundată în cugetări pătimașe. Astfel, în loc să ne vedem păcatele și să ne dăm seama de ceea ce înseamnă această cruce grea de a fi păstor, judecăm și taxăm ceea ce ni se pare nouă că n-ar fi bine în legătură

cu duhovnicul. Începem dialogul cu gândurile și derulăm filmul de care uităm că este regizat în principal de diavol și spunem: „pe acela l-a primit, pe mine, nu; cu acela a stat mai mult la dialog sau spovedanie, cu mine mai puțin; cu acela a avut mai multă răbdare, i-a vorbit mai frumos, nu l-a certat, pe când cu mine n-a fost răbdător, m-a certat și mustrat; pe acela îl iubește mai mult, îl ocrotește mai mult pe când față de mine e nepăsător, mă disprețuiește, face discriminare”.

Mântuitorul ne-a spus: „dacă o oaie din cele o sută se rătăcește, oare păstorul nu lasă pe cele 99 și merge în căutarea celei pierdute și aflând-o o poartă pe umerii lui și se bucură de ea mai mult decât de cele 99 ce nu s-au rătăcit”?

Sfântul Apostol Pavel nu spune oare: „m-am făcut tuturor toate ca pe toți să-i dobândesc”?

Un părinte având mai mulți copii din care unul este bolnav oare nu-și întoarce mai mult atenția către cel bolnav, oare acest copil n-are nevoie de mai multa atenție? Niciunul nu putem, cu adevărat, să cunoaștem viața celuilalt, frământările și neliniștile lui lăuntrice precum duhovnicul. Nici soțul nu-și știe soția, nici soția pe soțul său, nici părinții pe copii, nici copiii pe părinți, nici prietenul pe prieten precum știe duhovnicul. Toate puterile sufletești ale ucenicului sunt îi descoperite duhovnicului și aceasta în măsura în care acesta i se deschide. Sfântul Teofan Zăvorâtul spune: „Astfel, între cei doi se creează o legătură nezdruncinată, de inimă, o legătură duhovnicească, în care părintele se dizolvă cu duhul în fiul, și fiul în părinte; și aceasta nu numai pe perioada formării duhovnicești, ci pentru veșnicie […] Un suflet legat de păstorul său prin dragostea și credința lui Hristos nu se va depărta de el nici cu prețul vărsării de sânge, mai ales dacă rănile i-au fost cândva vindecate de acesta… Dacă cineva nu își va avea sufletul astfel legat, împletit cu celălalt suflet și agățat de acela, degeaba își petrece viața în purtări fățarnice față de părinte. În această uniune stau toată puterea și esența legăturii dintre ucenic și părinte”.

Datorită importanței sale, pentru această legătură sufletească trebuie să se roage ucenicul: „Dezvăluie-i cu mintea lui Dumnezeu credința și dragostea ta neprefăcută față de îndrumătorul tău și Dumnezeu îl va înștiința în taină de dragostea ta pentru el și îl va face să fie la fel de binevoitor și prietenos față de tine.O astfel de uniune este, de altfel, o mare taină duhovnicească, căci este făcută de Însuși Dumnezeu” (Sfântul Teofan Zăvorâtul – Viața lăuntrică, pag. 57-58).

Unii văd în duhovnic doar dezlegătorul de păcate și nu un sfetnic sau cel mai mare povățuitor în relația cu Dumnezeu și aproapele. De aceea și relația duhovnicului și îndreptarea noastră depinde de deschiderea și încrederea pe care o arătăm. Oare cel ce judecă s-a pus vreodată în locul duhovnicului, în pielea lui? Oare a conștientizat răspunderea imensă pe care o poartă pe umeri, durerea lui când oaia este încolțită de lupi, grija lui când vede că oile se dezbină între ele, când se risipesc în toate părțile?

Dacă un părinte are grijă de copiii lui, oare duhovnicul nu are mai mulți copiii și mai multe griji și răspunderea ce este pe umerii lui nu este cu atât mai mare? Oare știm noi că părintele duhovnicesc este întrebat și dă socoteală de fiecare suflet? Știm noi că la judecata fiecăruia este chemat și el și întrebat de ce a făcut pentru fiecare suflet în parte? Dacă noi vom avea o singură judecată, acesta însă va fi judecat cu fiecare în parte, va fi de față la judecata particulară a fiecăruia.

E ușor să judecăm, să arătăm cu degetul, să tragem concluzii și mai mult, să cerem explicații, să-l tragem și la răspundere. Oare a zis vreodată vreunul dintre noi: Doamne, pentru iertarea, sfatul și pogorămintele pe care le-a făcut duhovnicul cu mine, să nu dea socoteală, ci eu? Doamne, pentru ca duhovnicul m-a ajutat și a lucrat atât de mult în viața mea și cu mâinile lui mi-a dat Însuși Trupul și Sângele Tău, dă-mi și mie din păcatele lui? Pentru că a făcut milă cu mine, a făcut pogorământ, dă-mi să port și eu puțin din sarcina lui pe umerii mei? Câte rugăciuni și câte metanii am făcut pentru duhovnic? Câtă recunoștință și bucurie i-am arătat pentru colosalele dezlegări de păcate pe care le-am primit prin el? Nu prea am făcut nimic din toate acestea, în plus l-am judecat și întristat cu judecățile noastre, în loc să-l ajutăm să ne păstorească cu bucurie, am provocat și adâncit mâhnirea lui și astfel păstorirea lui este cu suspinuri. Nu l-am odihnit, i-am îngreunat viața și acum ne privește cu lacrimi în ochi. Și-ar fi dorit ca așa cum s-a bucurat și întristat pentru împlinirile și necazurile fiilor duhovnicești să primească și el; să-i determine pe toți să lase dezbinarea și să se bucure cu cel ce se bucură, să se întristeze cu cel ce se întristează, să trăiască prin celălalt, prin bucuriile și necazurile lui; să-i zică celuilalt: „vreau să port și eu, pe umerii mei, din povara necazurilor tale, să plâng și eu împreună cu tine.” Ar trebui să spunem când judecăm păstorul: Doamne, dacă l-am judecat, dă-mi să răspund și eu pentru păcatele lui. Doamne, la judecată vreau să împart și eu răspunsul pe care îl are de dat cu el. Sfântul Prooroc Moise când s-a pogorât de pe Sinai și a văzut poporul că jertfise idolului, vițelului de aur, s-a întristat cu toată ființa lui și a strigat către

Dumnezeu: Doamne, iartă păcatul lor; nu le socoti lor păcatul acesta, mai bine șterge-mă pe mine din Cartea Vieții. Această rugăciune i s-a socotit întru dreptate și poporul a fost iertat pentru că Dumnezeu a căutat la inima proorocului.

„Milă voiesc, iar nu jertfă!”

„Judecata e cu milă pentru cel ce a făcut milă!”

Fiecare prin mila sau ura pe care o avem ne pregătim judecata. Mântuitorul a fost răstignit pe cruce de cei cărora le-a făcut bine și le-a dorit binele și i-a iertat pentru că din dragoste pentru om S-a întrupat și a primit toate. Sfântul Întâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan a fost ucis cu pietre de cei cărora le-a dorit binele, le-a vestit Evanghelia. Oare nu facem și noi asemenea când pe cel ce ne dă dezlegare de păcate, ne cercetează în problemele fiecăruia dintre noi, ne poartă în rugăciune și ne face părtași Jertfei Celei fără de sânge în cadrul Sfintei Liturghii, îl judecăm, îl clevetim, ne adunăm frate cu frate și ne răzvrătim și învârtoșăm împotriva lui? Știe duhovnicul pe fiecare și face tot ce-i este cu putință ca oaia să nu fie deznădăjduită; cu cel slab mai mult lucrează decât cu cel puternic; celui în deznădejde îi dă speranțe; celui întristat bucurie și mângâiere; celui mândru, smerenie; celui fricos, curaj; celui învârtoșat căință și umilință. Pe fiecare îl iubește în mod special și fiecăruia îi da medicamentul dulce sau amar potrivit bolii și suferinței pe care o are. La mânăstire nimeni nu judeca: pe cine primește starețul; pe cine spovedește; cât stă la spovedanie cu fiecare; de câte ori coboară sau unde coboară pentru oile primite în păstorire. Toți știau că responsabilitatea este mare, aveau respect pentru aceasta și nu încercau într-un fel sau altul să împiedice activitatea duhovnicului, să însămânțeze prin judecata și clevetire îndoiala între frați. Dacă ai făcut aceasta, cu adevărat jocul diavolului l-ai săvârșit și dezbinare ai provocat. Nu-ți este dat de Dumnezeu să împiedici pe altul să vină la Hristos, să-l izgonești din turmă, să-i îngrădești accesul la viața duhovnicească. Dumnezeu ne-a făcut liberi și cel ce îngrădește libertatea celuilalt se poziționează împotriva lui Dumnezeu. Acceptă pe fiecare așa cum l-a lăsat Dumnezeu și roagă-te pentru el! Judecă lucrurile cu inima, cu dragoste, iar nu cu rațiunea căzută! Fii mamă și prieten pentru toți și primește-i în inimă pe toți! Nu căuta lucruri mai presus de tine, nu dori ceea ce nu ți-a fost dat de Dumnezeu. Dacă vrei să fii păstor fără să ai aceasta de la Dumnezeu și intervii între frați, judecata duhovnicului s-o ai! Este cutremurător răspunsul ce se va cere duhovnicului. Păstorul n-a cerut aceasta, dar Dumnezeu i-a rânduit aceasta cruce, l-a pregătit, a turnat har din belșug în el, i-a dat zece talanți și l-a trimis la țarină;

iar la sfârșit, la seceriș va fi chemat să dea socoteală.

O mică rugăciune a duhovnicului:

„Iartă-mă Doamne, Dumnezeul meu, pe mine netrebnicul! Mult mi-ai dat și mult mi-ai încredințat; toate Tainele Tale în mâinile mele Le-ai pus. Cutremur mă cuprinde când văd că acest vas smerit al meu de cinste l-ai făcut; cu podoaba împărătească m-ai împodobit, lumina m-ai pus în sfeșnic să luminez tuturor; din om înger ai vrut să mă faci, cereștilor Tale daruri făcându-mă părtaș. Trupul și Sângele Tău prin mine celor pe care îi iubești ai rânduit să se dea și dezlegarea celor zece mii de talanți asemenea. Și eu, Doamne, pe toate le-am îngropat și poporul Tău a fost strâmtorat. Nici pe mine nu m-am hrănit și nici pe altul n-am odihnit. Nimic bine n-am săvârșit și tot răul l-am împlinit ; dragoste n-am arătat, pe toți i-am judecat. Nimic n-am să pun în balanță din întreaga mea viață. Doar o dorință în suflet am avut, pe toți să-i iubesc precum Tu ai vrut; să iert toți pentru dragostea Ta și totul să fie spre slava Ta. Amin”.

14 aprilie 2019

Notă editor preot Claudiu Buză:

Suspinul lăuntric al unui duhovnic este glasul „păstorului care-și pune sufletul pentru oile sale” (Ioan 10, 11) pentru ca păstoriții să aibă viață din belșug (Ioan 10,10) prin purtarea de grijă, discernământul duhovnicesc și mai ales dragostea doctorului de suflete. Este suspinul oricărui duhovnic preocupat de binele duhovnicesc, sănătatea sufletească și mântuirea păstoriților. Un părinte iubitor atunci când vede o oarecare neorânduială în casă, prin frământările proprilor copii la problemele esențiale ale vieții, îi cheamă din timp pe toți împrejurul lui și le vorbește cu multă durere și neprefăcută iubire despre beteșugul ce face ca firescul vieții să fie împiedicat să funcționeze în duhul casei și să fie străin de dragostea părintească și frățească. De aceea, duhovnicul, asemenea Păstorului Hristos, cunoaște cu inima că „darnic fiind Stăpânul, primeşte pe cel de pe urmă ca şi pe cel dintâi, odihneşte pe cel din al unsprezecelea ceas ca şi pe cel ce a lucrat din ceasul dintâi; şi pe cel de pe urmă, miluieşte, şi pe cel dintâi mângâie; şi aceluia plăteşte, şi acestuia dăruieşte; şi faptele le primeşte; şi gândul îl ţine în seamă, şi lucrul îl preţuieşte, şi voinţa o laudă” (Sfântul Ioan Gură de Aur, Cuvânt de învățătură pentru Sfânta și Dumnezeiasca învierea a Domnului și

Mântuitorului nostru Iisus Hristos). Așadar, nimeni să nu se întristeze la cuvintele păstorului, ci și mai mult să-și dorească să sporească în dragoste și în ascultare față de Dumnezeu prin nevrednicia duhovnicului. Mulți dintre duhovnici ne regăsim în aceste cuvinte care nicidecum nu au sensul de a tulbura sau supăra fiii duhovnicești, ci au rolul de a aduce neliniștea cea bună printre aceștia, pentru o mai bună așezare a sufletelor lor.